

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עזריאל 43 ב"ב.

בשעה 20:00

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

מוצאי שבת פרשת שמות, י"ט בטבת תשפ"ה
נושאי השיעור:

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או בקו בית נאמן:
079-9270505

א. אדם שיוצא מן העולם, ומזכירים אותו בחבה ובאהבה אחרי תשע מאות שנה, זה לא אדם פשוט. ב. בעלי ההילולא: הרמב"ם ע"ה, רבי יעקב [ורבי ישראל] אבוחצירא ע"ה, מורנו ורבנו רבי כלפון משה הכהן ע"ה, מורנו ורבנו רבי מצליח מאזוז ע"ה הי"ד, קורות חייהם בקדושה ובטהרה, ספריהם ופעולותיהם.

אחרי מאות שנים מזכירים אותם בחיבה ואהבה

א. [השבת¹ הייתה בישיבה "שבת תענית דיבור" והשבוע הייתה ההילולא הגדולה לחמשת גדולי ישראל, ותמיד אנחנו מדברים על הרבנים במוצאי שבת. אבל] אמרו לי: אתה מאריך לדבר הרבה על הרמב"ם ומקצר בשאר הרבנים. לכן אני נותן לכולם אותו דבר, יש לנו עכשיו 47 דקות, כמה מגיע לכל אחד? תשע דקות - עשר דקות בערך. אנחנו לא נתחיל לקרוא את הרמב"ם בהלכות מלכים, כל פעם קראנו אותו, והתלמידים כבר בקיאים בו. רק נאמר על כל אחד מחמשת הרבנים הגדולים האלה מה עשו בעולם. **אדם שיוצא מן העולם, ומזכירים אותו בחבה ובאהבה אחרי תשע מאות שנה, זה לא אדם פשוט.** אבל תדעו לכם שלפני הרמב"ם, יש חכם אחר, והוא רמזו בפרשת השבוע (שמות ג, ז): "ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים, ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו, כי ידעתי את מכאוביו". יש כאן שלושה פעלים: ראיתי שמעתי ידעתי - ראשי תיבות **רש"י** - שהאיר לנו את העיניים².

הרמב"ם ע"ה

ב. אז אנחנו נתחיל לספר על הרמב"ם, זה הראשון. בגיל שש עשרה הוא כתב **ספר על העיבור**, בניגוד לאלה שאומרים: מה אתם לומדים עיבור? מה זה עיבור? יש לנו לוח שנה. בימי הרמב"ם חכמי צרפת לא היו בקיאים כל כך בעיבור, לפעמים מתחבטים ומתלבטים ומסתפקים, והרמב"ם פתח את הפתח, כתב כללים ברורים איך עושים את כללי העיבור. זה בגיל שש עשרה, ובגיל **עשרים ושלוש הוא כתב את פירוש המשנה**. ובפירוש המשנה יש הרבה דברים טובים ונפלאים. **בהקדמה שלו לפירוש המשנה הוא מלמד אותנו מתי להאמין בנביא ומתי לא להאמין בנביא, כל מיני כללים ברורים ישרים ואמתיים.** ואת

1. היה לי קשה לבוא לשיעור, אמרתי **לאלחנן** אני לא יכול לבוא, אמר לי: לא, לא, אי אפשר. סבא, אתה חייב לבוא. אז בזכות אלחנן "שמתי נפשי בכפי" ובאתי לכאן...
2. שמונה מאות שנה מזמן האמוראים והגאונים ורבנו סבוראי לא היה כמעט כלום, מי שיש לו איזו שאלה, אם זו הלכה למעשה הוא פונה לגאון, לפעמים הגאון עונה לו, ולפעמים הוא לא עונה לו. וגם אם זה פירוש בגמרא, הגאון עונה, אבל לא תמיד המענה מדויק. בגמרא כתוב (בבבא מציעא דף ס"ז ע"א) "**נוולא אחי**" מה זה נוולא? רש"י אומר ראיתי בתשובות הגאונים "נוולא" זה **אתה והוא**, אתה והוא אחים, איך הגיעו מ"נוולא" ל"אתה והוא"? לא ידע. יש פירושים דחוקים. [ורש"י שם פירש בעניין אחר (ועיין בספר לא תשיך שם)]. ויש פירושים אחרים בגאונים. יש תלמיד חכם גדול שלמד בברלין גם חכמות חיצוניות, אז הרב קוק אמר לו: אתה למדת, תעשה את העבודה הזאת [ביאור על הש"ס מתשובות הגאונים בשם "אוצר הגאונים"]. והוא עשה נדמה לי ארבעה עשר כרכים עד נדרים, בנדרים הוא נפטר, מנסים להשלים את זה, אבל לא יכולים להשלים.

ההקדמה הזאת צריכים ללמוד. פעם רבי **זלמן מוילנא** (תלמידו של הגר"א) קרא את ההקדמה כולה בעל פה! אמר: **כל על יהודי להיות בקי בהקדמה הזאת.** ויש לרמב"ם גם כן הקדמה על סדר טהרות, "עמוקה מני ים" (ע"פ איוב י"א, ח'-ט'), וגם אותה ידע רבי זלמן כולה בעל פה. **הרמב"ם היה מיוחד, כל דבר שעושה אותו, עושה אותו בתכלית השלימות.** (לפי מה שהיה יודע, יש דברים שלא ידע). ויותר מאוחר כתב הרמב"ם את **ספר היד החזקה**, והוא מכיל את כל התורה כולה! **כל התורה כולה באלף פרקים וזהו. באלף פרקים האלה הוא הכניס: תלמוד בבלי, ירושלמי, תוספתא, מדרשים, הכל הכניס.** פעם בדקו פרק אחד בהלכות נשיאות כפיים, וראו שהוא מלוקט מארבעים מקומות! כמה יכול המוח שלו להכיל?! ארבעים מקומות נכנסו כולם בפרק אחד! אמנם יש מקומות שהבאים אחריו חלקו עליו, ואנחנו לא נאמר: "קבלנו דעת הרמב"ם!". לא עושים ככה, אולי התיימנים אומרים ככה, וגם הם לא תמיד. צריכים ללמוד איך לפסוק, יש כללים מיוחדים "קבלנו דעת מרן", "קבלנו דעת הרמ"א", ויש מקומות שהרמב"ם לא כיון לאמת [ורבים השיגו עליו], מה לעשות? קורה דבר כזה. **אבל הרמב"ם עשה בתורה מה שאף אחד לא עשה, לא לפניו ולא לאחריו, את כל התורה כולה הוא הנגיש אותה. כל מי שרוצה לטעום יבוא ויטעום.**

איך לו גוף ולא דמות הגוף

ג. אחר כך הרמב"ם כתב **ספר נגד הפילוסופיא**, כי בזמנו הפילוסופים כפרו בבריאת העולם. אמרו: יש בורא לעולם, אבל הבורא הזה תמיד קיים. הם לא יודעים שפעם לא היה עולם, וה' ברא את העולם מחדש. את חידוש העולם הם לא ידעו. והרמב"ם כתב ספר שלם "**מורה נבוכים**", והוא עונה על דבריהם. ובספר הזה הוא גם מסביר שאין לקב"ה גוף ודמות הגוף. ולמה? הרי כתוב בתורה כל מיני דברים, כמו: ידיו ורגליו ועיניו וכו' וכו'? הרמב"ם לא עונה לגמרי, אומר שזה משל. ורבי יהודה הלוי אומר (בפיטו -ה- שמך ארומך): "**באין תבנית, ואין תכנית, ואין קץ אל תבונתו. רק מראיו, בעין נביאיו, כמלך רם ומתנשא.**" כלומר המראה שבו נראה ה' לנביאים, עשה להם דמות הכי חשובה בעולם, וזה דמות של בן אדם. הוא עצמו לא בן אדם, אין לו גוף ולא דמות הגוף. והרמב"ם נלחם על זה. שליש מורה נבוכים מדבר על זה, עד שהדברים נכנסו ונקלטו ללבבות בני אדם. היו כאלה שהאשימו את הרמב"ם: איך אתה אומר ככה? הרי כתוב "ועמדו רגליו ביום ההוא" (זכריה י"ד ד). כתוב "עיני ה'" (דברים י"א, י"ב), ויש "ידי ה'" (כגון "והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי"), "מעשה אלקים המה, והמכתב מכתב אלקים הוא" (שמות ל"ב, ט"ז). הרמב"ם מסביר כל דבר בנפרד בחלק א' של מורה נבוכים, הוא מסביר ומביא דוגמאות. אמר,

זה הזמן להכרת הטוב

להיות שותף לעלון הקדוש בית נאמן היוצא לאור
ע"י מוסדות 'חכמת רחמים' ברכיה.
ומכין לשם שמים בכל רחבי הארץ, צרפת וארצות הברית!

רוכשים כרטיסים שותפים בהפצת
תורה טהורה חובקת עולם חי"ו 9105*

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	16:31 17:45	18:25
ת"א:	16:47 17:47	18:21
חיפה:	16:35 17:45	18:19
ב"ש:	16:49 17:48	18:23

משתתפים בצער משפ' מאזוז על פטירתו של האי גברא רבא ויקירא, מקים עולה של תורה, הצדיק והחסיד, מרביץ תורה בישראל, שו"ב מומחה, מזכה הרבים, החה"ש **רבי ינון מאזוז זצ"ל**, רב בית הכנסת בית שלום בעיר סרסל, צרפת. יה"ר שינוחמו מן השמים ולא יוסיפו לדאבה עוד.

מוסדות חכמת רחמים הרב חננאל כהן

יעמוד וילך ויזכה לקבל פני משיח

ו. יש סיפורים בלי סוף על רבי יעקב אבוחצירא ועל נכדו. יש ספר מעשה נסים ח"א, וח"ב, וח"ג, ויש שם סיפורים שלא נשמעו כמותם בעולם. וכל זמן שאדם יאמר: מי אמר שהסיפורים האלה אמת? הנה יש לך עדים, זה מעיד על זה, וזה מעיד על זה. אני נפילתי [מקומה שלישית לפני כחמישים שנה], והרופאים אמרו: אין לו תקנה. אשתי באה לשם, אנשים אמרו לה: בעלך מת! הרופאים ראו בצילום שרגל שמאל נקרעה, שלושה גידים נקרעו. **הלך רבי אליהו ענקרי ז"ל לבבא סאלי**, ואמר לו: הרופאים אומרים כך וכך. אמר לו: **יש רופא למעלה מעל כולם! יעמוד, וילך, ויזכה לקבל פני משיח**. שאלתי את רבי אליהו ענקרי: ואתה מה? אמר לי: אני שאלתי אותו, והוא אמר לי: אתה לא בטוח שתראה פני משיח, אבל הוא יראה פני משיח! אבל אמרו עלי שכבר מתי? מתי וחזרתי... כשנפילתי אמרתי בלבי "נשמת כל חי". אמרתי יום אחד אני אעשה סעודה בלי נדר, ואזכיר בה: "ממצרים גאלתנו ה' אלקינו, מבית עבדים פדיתנו, ברעב זנתנו, ובשבע כלכלתנו, מחרב הצלתנו, מדבר מלטתנו, ומחללים רעים ורבים דליתנו". וכך היה. אנשים חוששים שאני הבראתי לגמרי, לא הבראתי לגמרי. אבל מה שאמרו הרופאים "לא יוכל לעמוד, לא יוכל לשבת, לא יוכל לחיות" זה לא היה. אשתי שאלה אותם: מה שלומם? אמרו לה: "תשאלו אם בכלל יחיה"... וזה התבטל. עברו מאז יובל שנים, מח' שבט תשל"ד עד ח' שבט התשפ"ד, והשנה הזאת השנה החמישים ואחת. זו מתנה מהשמים. **לכן צריכים לדעת את הכח של הצדיקים, צדיקים כמו בבא סאלי, כמו רבי יעקב אבוחצירא, עליהם נאמר "ותגדו אומר ויקם לך"** (איוב כ"ב, כ"ח).

מורנו ורבנו רבי כלפון משה הכהן ע"ה

ז. ואחריהם היה מורנו ורבנו הגאון הצדיק רבי כלפון משה הכהן. זה היה רבה של גורא, והיו הערבים בגורא - השופטים שלהם - אומרים: **ישנו רב אחד אצל היהודים שהוא כמו מלאך**. מה זה כמו מלאך? מה שיאמר מתקיים, לא יכולים לרמות אותו, ולא יכולים לבלבל אותו. מה למשל? בא מישוה אצל השופט, ויש לו מריבה עם יהודי. גוי ויהודי רבים אחד עם השני. והנה השופט הערבי אמר לו: דעתי שתלך אצל רבי כלפון. אמר לו: מה פתאום נלך לרבי כלפון? הוא יצדיק את היהודי! אמר לו השופט: עוד מלה אחת ואני אתלה אותך על העץ כמו המן... "ויתלו את המן על העץ אשר הכין למרדכי" (אסתר ז', י). אתה יודע מי זה רבי כלפון? זה מלאך ה' עלי אדמות! תלך אליו ויפסוק משפטך לאורה. אני מרגיש שהיהודי הזה מבלבל לי את המוח, ואני לא יכול להתווכח אתו, אז תלך אליו. הלך אל רבי כלפון, הרב שמעו ושמעו ושמעו, ואמר לגוי: תצא החוצה כמה דקות. אמר הגוי: עכשיו נגמר, הוא יצא החוצה, והרב יצדיק את היהודי וגמרנו. כשיצא הגוי, פנה הרב ליהודי ואמר לו: תגיד לי את האמת, אתה סובר כמאן דאמר בגמרא (ב"ק דף ק"ג ע"ב) "טעות הגוי מותרת"? אמר לו היהודי: כן, הרב, טעות הגוי מותרת... אמר לו הרב: אה, אז אתה הטעת אותנו? אמר לו: כן, אני הטעיתי אותנו, אני צריך כסף. אמר הרב: תקראו לגוי, קראו לו והרב אמר לו: הוא הודה בפני שהוא רימה אותך... אמר לו היהודי: אבל אין לי כסף. אמר לו הרב: אתה יודע מי אומר אין לי כסף? זה יאיר לפיד... אל תגיד אין לי כסף, אפשר בתשלומים... הגוי נדהם. איזה רב זה! ישר אמיני וצדיק, איפה נמצא כזה רב? אז הוא הוציא מכיסו כמה שטרות ואמר לרב: תקח אותם. אמר לו הרב: חס וחלילה! זה שוחד! אמר לו הערבי: מה זה שוחד? תחלק לעניים. אמר לו הרב: אתה תחלק! תלך ל"כומית" (לועד הקהילה), תתן להם כסף, ותדרוש מהם קבלה! שלא תרמה אותם ולא ירמו אותך... הוא יצא משתומם. אמר: **אין כמו אלקי ישראל, אין כמו התורה של ישראל, אין כמו הרב שיש לנו פה, רב כזה לא מוצאים אותו בעולם!**

"צדיק יסוד עולם"

ח. אם היו לנו רבנים כאלה בארץ ישראל, יכול להיות שהחילונים יתביישו להם, במקום שילכו לשופטים שלהם, ילכו רק לרבי כלפון או למי שדומה לו שיפסוק להם ביושר ובאמת. עכשיו אומרים: אהרן ברק. "ברוק ברק ותפיצם" (תהלים קמ"ד, ו'). מה אתה רוצה מאתנו?! לאט לאט הם יעלמו. **רבי כלפון נקרא בשם "סמל האמת"**. כשהלך לעולמו, באו להלווייתו גם גוים, גם היהודים, גם אלה שיש להם כבוד מהממשלה, אמרו: רב כזה לא ראינו בחיים! אנחנו צריכים להעריך כבוד, צריכים לברך אותו, צריכים להתפלל בשמו. **כך היה רבי כלפון, הוא היה צדיק יסוד עולם** (משלי י"ח, כ"ה). והוא לא היה כותב בלילה, כי הרופא אמר לו: העינים שלך חלשות, אסור לך לכתוב בלילה. אבל הוא רוצה לענות על שאלות, מה יעשה? אז הוא שולח לסופר שלו: תכתוב כך וכך. מה

כתוב: "וחרבי תאכל בשר" (דברים ל"ב, מ"ב). וכי יש חרב לקב"ה?! מה החרב שיש לו?! אלא הכוונה חרב כמו משל. וכבר הגאונים אמרו את זה לפנינו, אמרו: על זה נאמר **"דברה תורה כלשון בני אדם"** (ברכות דף ל"א ע"ב ועוד). היו כאלה שאמרו שדעתו של הרמב"ם גובלת בכפירה, כי הוא אומר שאין לו גוף, מה פתאום? יש לו גוף. אבל בסוף גם הם הבינו שאין לו גוף, וגם הגאונים היו באותה דעה. הרמב"ם כותב ככה (באגרתו לחכמי צרפת), אמר: רבותי חכמי צרפת, מה אתם מאשימים את הרמב"ם?! הלא כל הגאונים אמרו פה אחד שאין לו גוף ולא דמות הגוף.

רבי יעקב אבוחצירא ע"ה

ד. אחרי הרמב"ם אנחנו מדלגים על שש מאות שנה, ויש לנו את **רבי יעקב אבוחצירא**. רבי יעקב אבוחצירא היה בעל נסים ונפלאות בצורה מדהימה. הייתה אשה אחת שעובדת בתפירה (או משהו כזה) אצל המלך, והייתה מביאה אתה כל הזמן את הבן שלה שהיה לא אליכם נכה ולא יכול לזוז. היא מביאה אותו, מרגיעה אותו, מדברת אתו. והנה יום אחד לא הביאה אותו, אמר לה המלך: איפה הבן שלך? אמרה לו: התרפא. המלך שאל: מה הכוונה התרפא? אמרה לו: הוא כמו כל אדם רגיל. המלך התפלא: מי ריפא אותו?! אנחנו הבאנו לו את כל הרופאים, והם לא מצאו לו דרך. אמרה לו: **יש רב אחד שהגיע למצרים, והוא בירך אותו וריפא אותו**. המלך אמר לה: תביאי אותו לכאן. הביאה לו את רבי יעקב אבוחצירא, ואמר לו המלך: תגיד לי, אתה קוסם?! אתה מכשף?! איך אתה עושה דבר כזה?! אמר לו: **התפללתי וה' שומע תפילתי**. אמר לו המלך: למה ישמע את תפילתך? אמר לו הרב: **כי אף פעם לא עברתי על דבריו, כל מה שאמר אני עשיתי**. פלא פלאים. והילד אמר: כן, אני הייתי נכה, ואני הולך עכשיו מהר, אני רץ. אין לו שום דבר.

נכדו רבי ישראל אבוחצירא

ה. וזה קרה גם בימי נכדו **רבי ישראל אבוחצירא**. היה מישוה שהיה הולך גם כן עם כסא גלגלים, והנה הגיע לרבי ישראל, אמר לו: הרגל שלי כואבת. אמר לו: קום. אמר לו: מה קום? הרגל לא נשמעת לי! אמר לו: אמרתי לך לקום, אתה לא רוצה לקום? קום! והנה הוא מרגיש כמו זרם של חשמל ברגליים שלו וקם! אמר לו הרב: בוא, תן לי את היד שלך. נתן לו את היד שלו והתחיל לרוץ. אמר לו: למה אתה רץ? אמר להם: להודיע לאשתי שעכשיו אני אזרוק את הכסא הזה. הלך להודיע לאשתו דרך הטלפון של **רבי יששכר מאיר ע"ה** (בישיבה היה להם טלפון). הלך והודיע לה: אני עכשיו הולך ברגל, לא הולך עם המכשיר הזה. היא התפלאה: מה אתה מדבר?! אמר לה: כן, בירך אותי רבי ישראל, ואני הולך ברגל! ופעם אחת היה רבי ישראל באניה, "והאניה חשבה להשיבר" (יונה א', ד'), חשבה להתפוצץ. היה סערה בים, "ויהי סער גדול בים" (שם). והנה רבי ישראל יושב ולומד כל הזמן, לא מרגיש כלום. בא רב החובל ואמר: מה נעשה? עוד מעט חס וחלילה נטבע כולנו! אמרו לו: יש פה רב גדול וצדיק, שהוא יכול להרגיע את הים. הים לא ירגע עד שיתנו לו משהו... איזו תרופה. הלך אליו רב החובל, ואמר לו: הרב, הים הזה אינו רוצה להירגע. הוא משתגע, עוד מעט חס וחלילה נטבע כולנו, ואז לא יעזור לנו לא חכמת הטבע ולא חכמת הטביעה... אנחנו בסכנה! אמר לו: **יש לי כאן בקבוק שיש בו יין של הסבא רבי יעקב אבוחצירא, נמלא אותו יין, נברך עליו "בורא פרי הגפן", ואתה תמזוג מהיין לים, ותאמר: "בזכות אדונינו רבי יעקב"**. (ותאמר את זה בערבית: "בזכות סאידיאן רבי יעקב"). אמר לו: ומה זה יעשה? אמר לו: תעשה ככה, אל תתחכם יותר מדאי. לקח ושילש שלש פעמים, בתחילה הים נרגע מעט, אחר כך נרגע עוד קצת, אחר כך נרגע לגמרי. אמר לו: מה עשית? אמר לו: לא עשיתי כלום, זה בזכות סאידיאן רבי יעקב - בזכות הסבא רבי יעקב...

3. היה נוסח בסדר עבודה של יום כיפור שכתוב שם: "אתה כוננת עולם מראש, יסדת תבל והכל פעלת, וברוית בו יצרת. בְּשׁוּרְךָ עולם תוהו ובוהו, גרשת אופל והצבת נוגה". אחר כך כתוב: "גולם תבנית מן האדמה יצרת". מה זה גולם תבניתך? שאלו את מרן (בשו"ת אבקת רוחל ס' כ"ז-כ"ח) על זה, ואמר שהכוונה תבנית שרצית לבדור לבן אדם, לא תבנית ממש, וכי יש לו "תבנית גולם"? איזה ביטוי זה? ואפילו הכי במשך הדורות הורידו את הכ"ף, ואומרים: "גולם תבנית מן האדמה יצרת". הרמב"ם ניצח את כל החולקים עליו... אבל מורה נבוכים של הרמב"ם יותר מדאי עמוק, יותר מדאי קשה להבין אותו. כל הזמן מזכיר את אריסטו, (עוד פעם אריסטו, די מספיק מאריסטו הזה...) ואריסטו היה כופר בבריאת העולם. הוא מאמין שיש בורא לעולם, אבל אומר שהעולם היה קיים מאז ומתמיד, רק בדורנו התברר להם שיש בורא לעולם, והעולם לא היה קיים כל הזמן. וזה התברר בהוכחות רבות, אז צריכים קבלה, הקבלה הזאת מסבירה כמה וכמה דברים. ויש את הקושיא הידועה של הידיעה והבחירה, כשנגיע לדבר על אבא (לקמן) נדבר על הקושיא הזאת.

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תחיל בת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה ע"ה**.

הצדיקים לא נשארים חייבים

הם מסרו נפש למען התורה והמוסדות. הם ימסרו נפש למען ישועתכם. וכשהישועה ברורה - אזי שווה ההשקעה!

לבירור אודות הגרלות הביניים לחבילות כרטיסים *9105 משתלמות במיוחד

ויצונו להדליק

בית נאמן

השאלה? כך וכך. תכתוב לו: בעזרת ה' ובישועתו כך וכך⁵. ובבוקר הוא קורא את המכתב, מוסיף מלה כאן ומלה כאן. יש לאבא מכתבים ממנו בשנת תש"א, הרב היה באותו זמן בן 67, ובמכתב הזה יש למעלה ההגהות בכתב ידו של הרב. אמרתי לאבא: מה זה מה ההגהות האלה? אמר לי: בלילה הוא מכתב למישהו, ובבוקר לפני שישלח את המכתב חוזר עליו ומתקן בו מלה פה ומלה שם. כך היה, אדם ישר ואמת. אין כמוהו בעולם. בסוף ימיו אמר: אני התבגרת, אני זקנת, אני לא יכול עכשיו לחבר את כל התשובות שכתבתי, אז אני כותב רק תשובות קצרות, רק המסקנא - הלכה למעשה וזה הכל. ועשה מזה "שואל ונשאל ח"ג". כולו תשובות קצרות בלבד.

נוסח הברכה שאחר העליה לתורה

ט. פעם היה ויכוח איך לומר בברכה אחרונה של הספר תורה: "אשר נתן לנו את תורתו תורת אמת", או לומר "אשר נתן לנו תורתו תורת אמת" בלבד? אז הוא אמר (ש"ת שואל ונשאל ח"ג ס"ח כ"ח): בברכה ראשונה אומרים "את תורתנו", בברכה שניה לא אומרים "את" מדוע? ככה המנהג, וכן משמע בכמה ספרים. ואני מצאתי פנינה. מה הפנינה? כאשר אתה אומר "נתן לנו תורתו תורת אמת, וחיי עולם נטע בתוכנו" מרן כותב (ס"ק קל"ט ס"י) "תורתו תורת אמת" זו תורה שבכתב, זאת תורת אמת שאין בה מחלוקות וסברות, רבא אומר ואב"י אומר, הכל נוסחא אחת. ואחר כך "וחיי עולם נטע בתוכנו" זו תורה שבעל פה. באים מקרים קשים, ורבנים בגמרא מתקשים בהם, ובסוף "ההלכתא כאב"י" או "ההלכתא כרבא". זה נקרא "חיי עולם נטע בתוכנו" שכל הבעיות שיש בעולם אתה מוצא אותם בגמרא⁶. אז בברכה הראשונה שאומרים "אשר בחר בנו מכל העמים, ונתן לנו את תורתו" את לרבות תורה שבעל פה, ואילו בהמשך שכתוב: "אשר נתן לנו תורתו תורת אמת" זו תורה שבכתב, "וחיי עולם נטע בתוכנו" זו תורה שבעל פה. לא צריך לומר "את" ולרבות תורה שבעל פה, כי כבר היא רמוזה. בברכה הראשונה אומרים את, כי אין לנו ריבוי לתורה שבעל פה, אבל בברכה השנייה לא צריך, כבר אמרת "נתת לנו תורתו תורת אמת, וחיי עולם נטע בתוכנו", הרישא תורה שבכתב, והסיפא תורה שבעל פה. נתתי טעם משלי לדברי רבי כלפון, ואני מסביר את זה בטוב טעם. **אנשים צריכים לדעת שכל מלה שיצאה מעטו של רבי כלפון, כולה חכמה ודעת.** (אפילו שהוא לא אמר את הטעם הזה, אלא אמר שכך צריך לומר לפי כף החיים, ולפי פלוני ואלמוני. וההסבר שנתתי הוא הסבר יפה מאוד). **כל אחד ואחד מכם יכול להגיע לדרגות האלה⁷.** זה רבי כלפון ע"ה.

5. יש לנו חוברת מהישיבה שכל מכתב בה מתחיל במלים "בעזרת ה' ובישועתו", תכתבו בראשי תיבות - בע"ה. אלא כדי שתראה שהספר הזה גדול, כולו מלא "בעזרת ה' ובישועתו". "בעזרת ה' ובישועתו, אין לי זמן היום לענות לך". אז למה אתה כותב? כן, "כלי נדר בעזרת ה' ובישועתו, אני אעייין ואענה לך"...

6. פעם בא שופט אחד לבית הדין בתנוס ושאל את אבא: מה זה הספר הענק הזה? אמר לו: זה תלמוד. אמר לו: למה יש מכאן ומכאן אותיות אחרות? אמר לו: זה המפרשים. אמר לו: מפרשים [מופססין] (בערבית)? יש לכם את כל המפרשים ועדיין אתם חולקים?! עדיין יש לכם שאלות וספיקות? אמר לו: כן התלמוד, יש פירושים ופירושי פירושים. (זה נקרא צלאל בן יוסף).

7. **רבי אליהו ענקרי ז"ל** היה מברך את התלמידים במוצאי כיפור. היו מבקשים ממנו: לא זכיתי לזיווג, הוא מברך אותם, ובאותה שנה מתחתנים. כך היה. והנה יש תלמיד חכם וצדיק נטבירא, שמו **הרב דוב קוק**, (שמעתם עליו? כשיש איזה כנס של נשים באור החיים באה הרבנית לאה קוק (אשתו) ונותנת שיעור, ובאים הרבה מאד לשמוע אותה), שבוע שעבר שלח לי ספר שלו הערות על הגמרא בקידושין ועשו להם העורכים הערות והארות. ואמר לי: תגיד לתלמידים שלא יגלחו את הזקן, זה לא מתאים. מי שמגלח זקן נראה כמו אשה... זה לא כדאי. אבל הוא לא יודע **בשיבה שלנו, רוב הבחורים לא מגלחים זקן**. בישיבות אחרות כל מי שלא התחתן, לכתחילה מגלח. פעם בא אלי בחור אחד, אמר לי: יש לי חיבור על מסכת כלאים. אמרתי לו: חיבור על מסכת כלאים?! מי אתה? אמר לי: אני העילוי של פנונביץ. אמרתי לו: ולמה אין לך זקן? אמר לי: כי לא התחתנתי. אבל אתה נראה כבן חמישים, למה לא התחתנת? אמר לי: אני מחפש אחת "עילויית" כמוני, לא מצאתי עילויית אז נשאיתי ככה. אמרתי לו: כתוב בגמרא בבכורות (דף מ"ה ע"ב) "גבוה לא ישא גבוהית שמא יצא מהם תורן". אדם שהוא גבוה לא יקח אחת גבוהה, כי אחר כך יצא מהם בחור כזה שהוא תורן של ספינה. אמרתי לו: אז גם כן עילוי לא ישא עילויית, שמא יצא מהם איינשטיין... מה יעשה לנו? פצצה אטומית?! למה תקח עילויית? אדרבא, תקח אשה פשוטה ותחיי בשקט. אני לא יודע אם הוא שמע לי או לא שמע לי. אבל בפנונביץ ובסלבודקא וכדו' כל הבחורים שעדיין לא התחתנו אין להם זקן. ואצלנו גם בחורים שעוד לא התחתנו מגדלים זקן. אמנם לא כולם, אבל אם הוא מעיד על זה שלא כולם מגדלים זקן, נגיד לו: תסתכל בש"ת חתם סופר אורח חיים סוף סימן קט"ן (שמדבר על אדם שהוא כמו קטן... אין לו זקן). ושם הוא מלמד זכות על אלה שלא מגדלים זקן. אמר: אין דבר, ככה נהגו מזמן רבותינו הצרפתים, כי היו חיים עם גוים וגלחו זקן. לכן לא להתלונן עליהם. אבל לא מצאת להעיר רק על כסא רחמים?! אדרבא, לך תלונן על פנונביץ, ועל קופולוביץ, ועל סלבודקא... עוד לא ענית לו, אבל מסתמא הוא ישמע את הדברים האלה.

בתנוס למשל כל הרבנים היו מגולחי זקן. לרבות **רבי בוגיד סעדון**, לרבות **רבי משה (מוסח) חזאד**, כולם תלמידים שלמדו עם אבא. רבי משה חזאד למד בישיבה של **רבי חיותא**, הוא **ורבי כדיר צבאן ואבא**. רבי כדיר ואבא היו מגודלי זקן, והוא היה מגולח, והוא היה רב ראשי! כדאי ללמד עליהם זכות. לחזון איש היה אברך ששמו **רבי אריה פומרנצ'ק** (מופיע בספר פאר הדור ח"ב עמ' כ"ט), והוא היה מגולח. החזון איש לא אוהב את המגולחים, אומר: בא לי להקיא (ועיין בספר פאר הדור ח"ב עמ' של"ד ואילך). אבל

סיפורי ישועות

זה לא עוד סיפורי ניסים. כאן העובדות מדברות. לא נגענו

רבי חויתה מגן מלמעלה

הוריו של אלי כבר במשך שנים רוכשים כרטיסי הגרלה להילולא הגדול. מאז נפגשו לראשונה עם מייסד המוסדות הצדיק רבי חיים כהן צ"צ לפני שנים, בכל חודש שבת הם חתנים מאננס והונס עבור המוסדות הקדושים.

בשנה שעברה, כאשר העבירו את חרותם למוסדות, ציינו ההורים בקשה מיוחדת: "נשמח שרבי הישיבה יעשו פריון נפש ויזכירו את שמו של בנו אליהו בן... להגנה וישועה".

בקשה הזו, כמו עוד הרבה בקשות מסוג זה בשנה שעברה, לא נאמרה סתם. הימים היו ימי הלחמה העצומה בבירת הטרור – עזה, כאשר לוחמינו חירפו את נפשם בשדה הקרב. לכן כמעט כל מי שרכש כרטיס הגרלה ציין שם של בנו/בתו שנמצא כעת בשדה הקרב וזקוק לדיון נפש וישועה ממרום.

אלא שהוריו של אלי לא ידעו כמה הבקשה שביקשו הייתה קריטית. ימים ספורים לאחר מכן, נדרשה קבוצת לוחמים, ביניהם אלי, להיכנס לתוך בית ובו אמל"ח שהתקבל עליו מודיעין מקדים. הם אכן נכנסו לבית, אלא שבאותו רגע נורה לעברם טיל ארסי בי.

שלושה לוחמים מהכוח נהרגו בתקיפת הקשה, ועוד שישה נפצעו בדרגות שונות. בין היחידים שלא נפגעו, היה אלי. "מלבד מכה קלה באגודל", סיפרה האם בהתרששות, "אלי שלי חזר בריא ושלם. הדיו לה כי טוב".

ופתאום הבקשה התקבלה

"במשך כמה שנים הגשתי בקשות לביטוח הלאומי כדי לקבל קצבת נכות עבור בתי", מספר ר' אהרן. "כמו כולם, גם אני ניסיתי דרך תכרות שונות שמציעות עזרה בתחומים האלה. נעזרתי גם בחברים שמכירים את העסק, אבל כלום לא הועיל".

בשורה התחתונה, אחרי מספר בקשות שהגיש ר' אהרן, התשובה שקיבל הייתה שלילית.

"אלא שאז ראיתי פרסום על ההילולא בברוכיה ואמרת לעצמי: 'ניסיתי הכל, אבל את זה עוד לא'. רכשתי כרטיס אחד, ושוב הגשתי בקשה לקבלת הקצבה.

"הנה, להפתעתי הרבה, הפעם הבקשה התקבלה בחיוב – ואפילו קיבלתי החזר רטרואקטיבי על החודשים שחלפו. למרות שאני לא מאלה שמאמינים בניסים, נראה לי שיש מקום אחד שבו גם בימינו מתרחשים ניסים ונפלאות: מוסדות 'חכמת רחמים'".

לחבילות כרטיסים משתלמות במיוחד *9105

רבי אברהם מגוץ הכהן ע"ה

י. והבן שלו זה רבי אברהם מגוץ הכהן. הוא לא האריך ימים, הוא נולד בתרנ"ח ונפטר בתרצ"א, זאת אומרת בן שלושים ושלש. והוא כתב ספרים בלי סוף. בגיל ארבע עשרה (!) כתב חיבור על מסכת חולין שהיא עמוקה מני ים, והוא כתב עליה ספר. והנה היה לומד גם קבלה בחשאי, אביו לא היה מסכים, והוא היה לומד. פעם אחת אשתו ראתה אותו שהוא עולה למטה והוא רועד, אמרה לו: למה אתה רועד? אמר לה: התקשיתי באיזה דבר בספרי קבלה ולא הבנתי. אמרה לו: נו, אז מה? המשיך ואמר לה: ואז פתאום דמות אדם אחד הופיע לפני, איני יודע איך הוא בא, דרך הדלת או דרך החלון, בא אלי והסביר לי. אמרה לו: וההסבר שלו מובן או לא מובן? אמר לה: עכשיו אני "משתגע", אני לא יכול לבדוק את זה, מחר בבוקר נראה את ההסבר שנתן לי אם הוא הסבר נכון או לא. הלך לישון, ומחר בבוקר אמר לה: עיינתי וההסבר שנתן לי זה הסבר אמתי. זה אדם כזה שראה אולי את אליהו הנביא – או את אחד החכמים שהם מעל הטבע – והסביר לו דברים שראה אותם שהם נכונים.

אם התפללתי הוא לא היה חולה

יא. פעם אחת היה רבי אברהם הכהן (קראו לו "רבי מגוץ") בחנות קונה דברים של שבת (כנראה במכולת), והנה ירד גשם. ושמע אותו מישוה שהוא אומר: "ברבנו של עולם! הגשם הזה מפריע לי, תפסיק קצת את הגשם". הוא אמר ככה והגשם הפסיק! הוא שמע אותו אומר בלחש: אני לא יכול ללכת הביתה להביא צרכי שבת, והגשם הפסיק עד שהגיע לביתו, ואז הגשם התחזק. זה אדם פשוט?! זה לא אדם פשוט! הוא כתב ספר על מסכת ברכות "ברכת אברהם", וגם כתב ספר גדול על מסכת חולין, כפול משל ברכות. כתב דרושים עם תרגום לערבית, וכתב גם שאלות ותשובות. הוא היה צדיק יסוד עולם, אבל לא האריך ימים. הוא חלה בדלקת ריאות, ובאותו זמן בשנת תרצ"א אין תרופה לדלקת ריאות⁸. אבל הוא היה מיוחד, מה שהוא עושה, רואה ניסים ונפלאות. אביו רבי כלפון ע"ה אומר (ונדפסו דבריו בתולדות המחבר בספר בית אברהם עמ' 20): "כנראה שלא התפללתי עליו מספיק, אם התפללתי הוא לא היה חולה". הוא היה כל כך מאמין, אמר: התפללתי והתפללתי וחשבתי שאין מה לעשות. באותו זמן לדלקת ריאות אין מה לעשות⁹.

מורנו ורבנו אבא מארי רבי מצליח מאזו ע"ה הי"ד

יב. ואחרון אחרון זה אבא שלי, הוא היה מוצא תשובה לכל שאלה. אחד אמר לו: רבי, הבן שלי הגיע למצוות, אבל קשה לי לקנות לו תפלין. תפלין עולה יקר, וסך הכל זה יום אחד בחיים... אפשר לקנות לו תפלין ישינים? אמר לו אבא: תפלין זה יקר? אולי גם את החליפה של הבר מצוה תקנה לו מ'אלטע זאכען? אמר לו: בר מינ! אקנה לו חליפה של אלטע זאכען? אמר לו: ותפלין אלטע זאכען זה בסדר! אתה לא מתבייש? אמר לו: אבל תפלין זה פעם אחת. אמר

אותו הוא כיבד, למה? כי הוא היה למדן, היה חכם גדול. אחר כך אמרו: לא בדיוק, יש לו קצת שיער בפנים. אבל יכול להיות שהוא היה גר במקום שכולם מגולחים, והיה קשה לו, והחזון איש קירב אותו ללימוד ולחכמה ולחבר ספרים. עד שהוא כתב לאיזה פרופסור: מה אתם לומדים כל מיני דברים? יש אותם בתורה. כל מה שאתם לומדים יש אותם בתורה. (גם אז זה ראיתי בספר פאר הדור).

צריכים לדעת ללמוד וללמוד, זה חשוב מאד. ומי שילמד לשם שמים, הוא יכול לגזור על חולה שיתרפא, "ותגזור אומר ויקם לך" (איוב כ"ב, כ"ח). אנחנו יודעים שאצל הרב עובדיה ע"ה כל הברכות שלו מתקיימות בתשעים ותשעה אחוז. פעם באה אשה אחרי פטירתו, אמרה לבני ביתו: נשאר לכם איזה אתרוג של הרב עובדיה? אמרו לה: גברת, הרב עובדיה הלך לעולמו, מה תעשי באתרוג הזה? אמרה להם: האתרוג הזה מסוגל, כי אין לי ילדים. אמרו לה: בת כמה את? אמרה: אני בת ששים! אמרו לה: בגיל ששים את רוצה להביא ילדים? ששים שנה לא הבאת ילדים, פתאום את רוצה להביא ילדים? אמרה להם: כן, אני מאמינה. הביאו לה פרוסה קטנה מהאתרוג של הרב משנה שעברה. ואחרי שנה היא אומרת: "נולד לי בן!". (הביאו את זה בעיתון, והביאו את השם שלה). פעם באו אליו זוג עשיריים מאמריקה, ובקשו שהרב יברך אותם שיהיה להם ילדים. אמר להם הרב: טוב, אבל אתם צריכים לשמור טהרת המשפחה. שאלו: מה זה טהרת המשפחה? אמר להם הרב: תכלו לרב פלוני באמריקה, ויסביר לכם כל הדינים של טהרת המשפחה. אחרי שהלכו מהרב עובדיה, שאלו את בנו רבי דוד יבדל לחיים ארוכים: תגיד לאבך אולי נלך גם לרב כדורי שיברך אותנו? אמר לו: לא! אמרו לרב: למה לא? אמר הרב: כדי שאם אחר כך יהיו להם ילדים, יגידו: זה בזכות הרב כדורי, ולא ישמרו טהרת המשפחה. אני רוצה שהן ישמרו, אז תשמרו ויהיה לכם ילדים. אחרי שנה חבקו ילד! "למועד הזה כעת חיה את חובקת בן" (מלכים ב' ד', ט"ז). מה הכח של הרב עובדיה? הוא לא התעסק בקבלה, אבל היה לומד תורה לשם שמים, יש לו מקורות בלי סוף. אנשים נמצאים בצער, והרב פותח להם את השער... תעשו כך וכך ויהיה לכם טוב.

8. עד שבא מישוה ומצא שיש תרופה לזה, לקחת 'פניצילין' וזה יהרגו את החיידקים של דלקת הריאות, והתחילו כולם להשתמש בה.

9. הנה עכשיו הגיס שלי רבי נח בוכריץ מורדם ומוגשם זה כמעט חודש ימים, ואין מה לעשות. יום אחד התקדם מעט, ואחר כך חזר לאחור. אולי בזכות הרבנים האלה, ה' תברך ישלח לו רפואה שלמה. רבי נח בן זחירה בוכריץ. יש לו זכות גדולה מאד, שהוא מלמד את בני אחיו שהם רחוקים מהתורה קצת מגרא, קצת הלכות, קצת תוספות. דברי אגדה, ועכשיו הוא לא יכול ללמד. אולי הזכות הזאת תעזור לו. והוא גם היה עוזר לאבא, כשאבא היה צריך להביא מאה קילו תפוחי אדמה לשיבה, היה הוא מביא לו, היה הוא נושא על גבו את כל הדברים האלה. אולי הזכויות האלה יעמדו לו בעזרת ה'.

כוס נחמה נשגר למשפחת המנוח היקר באדם, בר אוריין ובר אבהן, מוקיר רבנו ותלמידיהו, ירא אלוקים מאנשים, בן של קדושים, אראלים ותרשישים, הצדיק הכשר **רבי רפאל עידאן** זכרונו לברכה. שנפטר בשיבה טובה בליל שבת י"א טבת התשפ"ה במיתת נשיקה כבן 97 שנה.

בנו של מורנו, מגדולי חכמי ג'רבא, הגאון הקדוש המקובל רבי מכלוף עידאן זצ"ל.

יה"ר שינוחמו מן השמים ולא יוסיפו לדאבה

דוד עידאן חננאל כהן

איני יודע לאיפה אני הולך

פעם אחת הוא יצא לדרכו להתפלל מנחה, והנה פגש אותו המלך. אמר לו: רבי יהונתן לאיפה אתה הולך? אמר לו: אני לא יודע לאיפה אני הולך. אמר לו המלך: מה זאת אומרת אתה לא יודע לאיפה אתה הולך? אמר לו: אני לא יודע. הכניסו אותו לכלא. אחרי שעה פתח לו את הכלא, ואמר לו: תגיד לי, אתה נורמלי? למה אתה אומר שאתה לא יודע? אמר לו הרב: בגלל שאני חשבתי **ללכת לבית הכנסת, ואתה הכנסת אותי לכלא...** איך אני לא יכול לדעת לאיפה אני הולך? אם אתה אומר לי איפה אני **חושב** ללכת, הייתי עונה לך, אבל אם אתה אומר לי: איפה אני **הולך**, אני לא יכול לדעת. חשבתי ללכת לכאן, ובאתי לכאן. ככה יש עליו סיפורים בלי סוף. רבי יהונתן היה לו מוח מיוחד במינו. (ועם כל המוח שלו, היו לו ויכוחים בלי סוף עם הרב יעב"ץ). יש ספר שהוציא רבי בוגיד - "שיירי מנחה" והוא מספר שם כמה נפלאות שעשה החכם הזה רבי יהונתן. יהי רצון שזכותם, וזכות כל התנאים והאמוראים, וכל החכמים שאמרנו תגן עלינו, ותהיה לנו שנה טובה ומבורכת, שלא יעשו לנו צרות אלו החמאסים והחומסים הרשעים האלה, שכל אחד ילך לדרכו. "וגם בלק הלך לדרכו" (במדבר כ"ד, כ"ה)... ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל התלמידים **היקרים ששומעים עכשיו, וכל אלה שישמעו אחר כך במשך השבוע בקול ברמה, ואלה שקוראים אחר כך בבית נאמן,** ה' יתברך יתן להם כל טוב, **שיזכו להיות תלמידי חכמים אמתיים,** ויזכו להיות בדרגה של הרב יהונתן ע"ה שעל כל שאלה יש לו תשובה ומוכנה, בריאים ושלמים ומאושרים, לעד ולעולמי עולמים. אמן כן יהי רצון.

א-ל מלא ברחמים יתמלא ברחמים על נפש רוח ונשמת, מורנו ורבנו אור המזרח ונר המערב **רבנו משה בר מימון** המכונה הרמב"ם. וגם נפש מורנו ורבנו המקובל האלקי **רבנו יעקב אבוחצירא**, ונכדו **רבי ישראל אבוחצירא**, ומורנו ורבנו הגאון סבא דמשפטים **רבי כלפון משה הכהן**, ובנו הצדיק שנפטר בקיצור ימים **רבי אברהם מגוץ הכהן**, ואבא מארי ועטרת ראשי **הגאון רבי מצליח מאוזז** זכותם תגן עלינו ועל כל תלמידי הישיבה, וכן יהי רצון וגאמר אמן.

ואולי גם אריות, וכשאני חוזר יש לי בכניסה שני שערים, שער אחד גדול ושער אחד קטן, אתה חכם עדיף מנביא, תגיד לי באיזה שער אני אכנס? אמר לו רבי יהונתן: אם אני אגיד לך, תעשה הפוך. מה אני אעשה לך? הרי יש לך בחירה. אמר לו: אז מה עושים? אמר לו רבי יהונתן: אני אכתוב לך בפתק איפה אתה נכנס, ואחרי שאני אכתוב "ונחתום בטבעת המלך" (אסתר ח', ח'), לא יפתחו את זה רק אחרי שתיכנס, אז תפתח ותראה. אמר לו: זה רעיון. בסדר גמור. וככה עשו, למחרת רבי יהונתן הלך אליו בבוקר, אמר לו: תכתוב כאן באיזה שער אני נכנס. אז הוא כתב ואמר לו: תחתום אותו ותפתח אותו רק אחרי שתיכנס. המלך בא להיכנס לעיר, ולא ידע מה לעשות. אמר: **אם אני אכנס בשער הגדול, אולי רבי יהונתן כתב את השער הגדול. ואם אני אכנס בשער הקטן, אולי רבי יהונתן כתב את השער הקטן.** מה לעשות? אמר, אין לי בעיה, אני מלך, נעשה **שער חדש. זה לא יעלה בדעתו של רבי יהונתן בכלל...** אמר להם: תפתחו שער. פתחו שער, "פתח לנו שער בעת נעילת שער"... הוא חזר הביתה, פתח את הכתב וראה שכתוב בו: "שער חדש יפתח ובא הנשיא בו" (ע"פ יחזקאל מ"ה, א'-ב'). המלך התפלל: מה זה? מאיפה הבאת את זה? אמר לו: זה פסוק ביחזקאל, מלך זה כמו נשיא, "שער חדש יפתח" - תפתח שער חדש. אמר לו המלך: אבל אין ידעת את זה? אמר לו: אמרתי לך "חכם עדיף מנביא"... מה אתה שואל? אז ככה **אבא היה מסביר לתלמידים:** כאשר פתח המלך את השער הזה הוא היה מוכרח לפתוח אותו? לא, זו הבחירה שלו. ואפילו הכי רבי יהונתן ידע מראש מה שיבחר המלך.

תולעת פרוק

יד. רבי יהונתן היה תמיד רגיל ככה למצוא תשובות לכל דבר. פעם אמר לו המלך: אני לא מבין את התורה שלכם, אתם אומרים שאם יש תולעת שעוד לא פירשה, היא נמצאת [מיצירתה] בפרי ואכלת אותה, לא קרה כלום. אבל אם היא כבר פירשה מהמקום, אסור לך לאכול אותה. מה זה משנה? זו אותה תולעת, פירשה או לא פירשה אין הבדל. אמר לו: בוא אגיד לך דוגמא, הביא לו כף, אמר לו: אדוני המלך תירק בכף הזאת, הוא ירק בכף הזאת. אמר לו: אתה יכול לבלוע אותה? אמר לו: לא! מה פתאום? אמר לו: אבל לפני כן הטיפה הזאת הייתה לך בפה, מה קרה? מה נשתנה? אמר לו: זה פירש. אמר לו: "חזק וברוך"... עכשיו אתה יודע שאם זה פירש אדם נגעל מזה. **בתורה כולה יש הסברים וחכמות.**

ילך ואספת את זקני ישראל

זהו הציווי האלוקי מפרשת השבוע

לזכר יקרים!

גזרו את התמונה

ובשבוע הבא היא תושלם

שלחו אותה למייל של מיזם 'המעשים הטובים'

hilula2025@gmail.com

וכנסו להגרלה על מתנות שוות!

לא שמתם על איפה מעשים טובים? תוכלו לחזק אותו בקטלוג החורחה של יחכאת וזחזחית. 4 מרץ

9105* לחבילות כרטיסים משתלמות במיוחד

אין מי שלא צריך נס

ושצריכים, משקיעים אצל מי שהישועה ברורה ומהירה ומובטחת בס"ד

חינוך 9105*

שמו הגדול.

צווי הצפּרדעים

שואל הגאון מוילנא זיע"א שאלה גדולה. לכאורה למדו הקל וחמור של חנניה מישאל ועזריה אינו נכון, הרי הצפּרדעים כן היו מצוים להכנס לתנור, הפסוק אומר במפרש: "ועלו ובאו בביתך וגו' ובתנוריה ובמשארותיה", זה צווי שה' צוה אותם, ואיזה קל וחמור יש כאן? אלא אומר הגאון מוילנא תרוץ נפלא מאד, מתוך מדבש. ה' אמר לצפּרדעים שחלקם יכנסו לבית, חלקם לחדר השינה, חלקם יעלו על המטות, וחלקם יכנסו בתנור ובבצק. לא כל צפּרדע היתה מצוה להכנס לתנור בפרטות, אבל עם כל זה קמו כמה צפּרדעים אמיצות, קדשו שם שמם וקפצו לתוך האש. מהם עשו חנניה מישאל ועזריה קל וחמור, הן לא היו מצוות וקפצו לאש, אָנחנו שמצוים כלנו, לא כל שכן?!

מה היה שִׁכְרָם של הצפּרדעים? אמרו חז"ל (מדרש שוחר טוב תהלים כ"ב), לאחר שנִגְמְרָה מַכַּת צִפְרָדַע, כל הצפּרדעים מתו, אבל אלה שקפצו לתוך האש קמו לתחייה. יש שני פסוקים, פסוק אחד אומר: "ועתה הצפּרדעים" (שמות ט"ו), ופסוק שני אומר: "רק ביאר תשאנה" (פסוק ז'), ובאמת מה קרה אתם? מתו אז נשארו ביאור? אלא רב הצפּרדעים מתו, אבל הצפּרדעים שִׁמְסְרוּ נַפְשָׁם על קדוּשָׁה ה' וקפצו לתנורים, הם נשארו ביאור.

להחזיר אהבה לקדוש ברוך הוא

מי שעושה רצון ה' במסירות נפש ומקדש את ה', מקבל על זה שכר גדול. אדם שמוסר נפשו להגיע לשעורי תורה, משתדל ללמוד וללמד את הילדים שלו, מקים מצוות גם כשקשה, שִׁכְרוּ ה' רַבָּה מאד! ה' אוהב את עם ישראל! אָנחנו אומרים כל יום בתפלה: "אהבת עולם בית ישראל עמך אהבתך וכו', ברוך אתה ה' אוהב את עמו ישראל". ה' אוהב אותנו! איך נחזיר לו אהבה? כשלומדמים את התורה שנתן לנו, כששומרים את מצוותיו ועושים את רצונו, על ידי זה מחזירים אהבה על אהבתו.

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות הגאון הגדול רבי חננאל כהן שליט"א ראש ישיבת 'לבנימין אמר' ברכיה

קדוּשָׁה 'מאהבה

(מתוך הספר "שמחת התורה" חומש שמות)

ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך ובבית עבדך ובמקדש ובתנוריה ובמשארותיה (שמות ז', כ"ח).

פסל מדבר?

מספר בנביא ובמדבשים (עיין דניאל פרק ג', סנהדרין דף צ"ג ע"א, ושיר השירים רבה פרשה ז'), שנבוכדנצר הרשע בנה צלם גבוה ששים אמה, העמיד אותו בבקעת דורא שבבבל וצוה את כלם להשתחוות לו. הפסל הזה היה מדבר, היה אומר: "אלה אלהי ישראל". איך פסל בלי רוח חיים הצליח לדבר? אלא משום שהפועלים של המלך לקחו את הציץ הקדוש והטוהר שהיה מנח על ראשו של הכהן הגדול, שמו אותו בתוך פיו של הצלם, ומפנין שלקחו כחות הטמאה את הקדוּשָׁה, היה נראה כאלו הפסל מדבר.

נבוכדנצר צוה לכל האמות, שכאשר ישמעו קול תקיעה של קרן כלם יהיו חייבים להשתחוות לצלם, ומי שלא ישתחוה יזרק לאש. דניאל היה היועץ של נבוכדנצר והיה ירא שמים. ידע נבוכדנצר שהוא לא ישתחוה לפסל, לכן חס עליו ושלח אותו לשליחות "דיפלומטית" מחוץ לבבל. מלכד דניאל, היה בחצר המלך עוד שלושה צדיקים - חנניה, מישאל ועזריה. אמרו זה עתה: "איך נשתחוה? הרי זו עבודה זרה, לא תשתחוה לאל אחר" (שמות ל"ד י"ד), אסור להשתחוות!" הלוכו ליחזקאל הנביא ושאלו אותו: "מה נעשה? מצד אחד אסור להשתחוות לפסל ואנחנו לא מתכננים לעבור על האסור, אבל מצד שני נבוכדנצר אמר שמי שלא ישתחוה יזרק, אנחנו יודעים שאסור עבודה זרה הוא חמור ודינו 'הרג ואל יעבור', אבל תוכל בבקשה לשאול בנבואה את הקדוש ברוך הוא אם הוא יציל אותנו מהמנות של נבוכדנצר?". יחזקאל הנביא שאל את הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא כפילתו התרעם על זה, אמר ליחזקאל: "הרי אסור להשתחוות, הרג ואל יעבור! אם אציל אותם לא ישתחוה, ואם לא אציל ישתחוה? תגיד להם שלא אציל אותם!". חנניה מישאל ועזריה שמעו את הדברים וחשבו: הרי הצפּרדעים במצרים לא היו מצוים למסור את הנפש, ובכל זאת הם נכנסו לתנורים לקיים רצון ה', ונשרפו על קדוּשָׁה ה'. אם הם כן, אָנחנו עם ישראל ששקבלנו צווי מה' במעמד הר סיני: "אנכי ה' אלקיך וגו' לא יהיה לך אלהים אחרים על פני" (שמות כ' ג-ה), חלילה נשתחוה לפסל! לא נהיה גרועים יותר מהצפּרדעים! נהרג ואל נעבר, לא נשתחוה לצלם!

מסירות נפש אמתית!

סימו להתעצב, ובאו לעדכן את יחזקאל הנביא על ההחלטה שלהם. יחזקאל התחיל לבכות עליהם, כאב לו ששלושת הצדיקים הגדולים האלה עלולים להרג על ידי נבוכדנצר הרשע. לאחר שהלכו, נגלה הקדוש ברוך הוא אל יחזקאל במחזה הנבואה, ואמר לו: "יחזקאל, אל תדאג, אעשה להם נס שלא ימותו, אבל אל תגלה להם, אני רוצה שימסרו את הנפש בשמחה". ואכן כך הם עשו, מסרו נפש על קדוּשָׁה ה' ולא השתחוו! כאשר ראה כך נבוכדנצר, שלח חילים שיזרקו אותם לכבשן האש.

ופתאום לעיני כלם קרה הנס. החילים שזרקו אותם נשרפו מרב החם, נבוכדנצר המתין שישרפו גם שלושת הצדיקים, אבל להפתעתו שם לב שהם הולכים בתוך האש כמו בנן נאה, היה נראה שהאש מחבקת אותם אבל הם לא מרגישים בחם שלה.

מלכד זאת, נבוכדנצר שם לב שבמקום שלשה אנשים יש שם ארבעה אנשים, אמר נבוכדנצר לשוטים שלו בתמיהה: "אתם רואים מה שאני רואה? אָנחנו זרקנו שלושה אנשים, לא ארבעה?". ובאמת הרביעי היה המלכד גבריאל.

בזמן שנמרוד זרק את אברהם לכבשו האש, גבריאל רצה לרדת ולהציל את אברהם, אך הקדוש ברוך הוא אמר לו: "לא, אברהם יחיד בעולמו ואני יחיד בעולמי, אני ארד ואציל אותו! אבל אל תדאג, כשנביניו ימסרו נפש ויכנסו לאש, אתה תרד להציל אותם". וכעת שחנניה מישאל ועזריה מסרו נפש על קדוּשָׁה ה', בא גבריאל וצנן להם את האש.

ראה את זה נבוכדנצר הרשע ואמר: "עבדי ה', בואו צאו!". הוא עם שריו ועבדיו ראו מול עיניהם את הנס ואת גדולתו של ה', הצדיקים יצאו לחיים טובים ולשלום, ויצא מה קדוש

כולל אברכים "תורת משה אמת"

שע"י ישיבת "נסא רחמים" ספרדית

המרכז: רחוב הוב עזריאל 26 בני ברק

ימי השובבי"ם ועוז הדרם נאמנו מאד, ומרבית העם נגשים לשוב בתשובה מחטאת נעורים אשר פגמו באות ברית קודש

תיקון השובבי"ם

התיקון יערך אי"ה ביום שני לסדר "בא" כ"ז בטבת תשפ"ה (27.1.25 למנינם) בחדר האוכל של ישיבתנו הק'

לפני חתימה יפסד מרן הגאון הגדול מורנו ורבנו ופזרת ראשנו החסיד המויד כמוריד

שלמה משה עמאר שליט"א

הראשון לציון ורבה הראשי של ירושלים חובבי"א

המשתתפים יקבלו על עצמם את התענית ביום ראשון בתפילת מנחה, לפני יהיו לרצון האחרון

בשעה 14:45 מדיון פ"ד תענית

בשעה 15:15 תפילת המנחה עם טלית ותפילין

למי הוראת מרן ראש הישיבה שליט"א סך מדיון התענית 200 ש"ח, ובעלי יכולת יפדו ב-420 ש"ח

נמו כן הורה שמי שאינו יכול להשתתף יכול למסור הפדיון כולל שמו ושם אמו והעיקר שיעזוב חטאו ויתודה עליו אחר שיתן פדיון נפשו

בטלפון: 054-3110242

ידע תדע

א. רבי יעקב בירב גליל שמונה עשרה ברח מספרד, הלך לאלג'יר ודרש שם דרשה שהפתיעה את כלם. אמרו שחמשת אלפים משפחות חיו בתלמסאן (אחת מערי אלג'יר) והם השתוממו מהדרשה שלו. אחר כך קם אחד משורר משם ואמר ככה: **"אל תאמרו כי אבדה ונסתרה חכמת חכמינו ובינתנו, אחרי אשר קם יעקב בירב לגור בארצנו ובינותינו"**. בהתחלה אמר "בינתנו" - הבינה שלנו, אולם חושבים שהיא נסתתרה? אם כן בחור צעיר כזה בן שמונה עשרה - רבי יעקב בירב - והוא גר בארצנו ובינותינו - וביעינו, סימן שהתורה עודנה בידנו. ועשו לו משכנת. אחר כך הוא הלך משם ועבר ממקום למקום עד שהגיע לצפת, ושם החזיקו אותו גדולי חכמי הדור. הוא היה רב של מרן [הבית יוסף]. (גליון 430 הערה 10).

ב. מי זה האדמו"ר? זה חכם גדול מחכמי ירושלים, שמו **רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים**. הוא היה חותנו של **הרב קוק**. הרב קוק ביוזג ראשון לקח את בתו של האדמו"ר, ואחר כך האדמו"ר נשאר ברוסיה. הרב הראשי בירושלים היה **הרב שמואל סלנט** מגיל שלשים עד גיל תשעים, ובסוף ימיו ראו אותו שהוא חלש מאוד, אז אמרו לו: נביא רב לב לעזר לך, והביאו את הגאון האדמו"ר. והוא נפטר בחיי הרב סלנט. והאדמו"ר הוא הראשון שקבע לעשות הקהל [זכר למצות הקהל שעשו בזמן המקדש], בשנה השמינית [מוציא שמטה].

ג. רבי מרדכי אמס הכהן זצ"ל היה **הרב הראשי לתוניסיה**. אבא זצ"ל זוכר, ששמו הוא היה בא לבית הפנסת בג'רפא לפני מנחה, היה צועד ברחבת בית הפנסת לארבעה ולחצה, כי היה חושב הרבה בלמוד ובחידושים. **רבי מרדכי אמס היה בקי גדול בהלכות רביות**, ולא היה כמוהו בהלכות האלה, ומי שהיה לו שאלה בהלכות האלה ולא ידע לפתור אותה, היה הולך אליו. (גליון 35 הערה 3).

הלכה נאמנה

הטור (סי' רצ"א) כתב בשם הרמב"ם (פרק ל' מהלכות שבת ה"ט) שעושים קדושת בסעודה שלישית כמו בסעודה שניה, אבל מרן (כב"י שם) כתב שזה לא מכרח שהרמב"ם אמר לקדש על היין. כי הרמב"ם כתב ב"ק [צריך לקבוע כל סעודה משלשון על היין], וקבע סעודה פרושה שבאמצע הסעודה יביאו לו כוס יין, וככה מקבל היין. יש לנו רמז בגמרא שצריכים להביא יין בסעודה שלישית, הגמרא מביאה (שבת דף קמ"ג ע"ב) שאם נשברה חבית בשבת, יציל ממנה שעור שלוש סעודות, ומשמע שצריך את חבית היין לשלוש סעודות. ועל פי הקבלה ראוי לאכל דגים בסעודה שלישית (עין בכה"ס סי' רצ"א ס"ק כ"ט), וגם טוב לאכל ביצה כי זו שעת פטירת משה רבנו (עין בכה"ס סי' רפ"ט ס"ק כ"ב), וסימן לדבר **"בני משה"** (שמות ט' ל"ה), "בני" ראשי תיבות: ביצים יין דגים, ו"משה" כי זו הפטירה של משה רבנו. (גליון 394 אות ט"ז).

למען תספר

הגאון המקבל רבנו יצחק כדורי זצ"ל

כ"ט בטבת יום האזכרה של **רבי יצחק כדורי זצ"ל**, הוא היה ממחה בקמעות, וגם אלה שלא רוצים לכתב קמעות, כמו **האדמו"ר מליובאוויטש ורבי מרדכי טרעבי**, היו אומרים שהקמעות שלו מיוחדים במינם. והוא היה עני וצדיק והיה תמיד מחנה, וה' נתן לו 106 שנים של חיים (ויש אומרים שאף יותר מזה). פעם כתבו עליו בפנקס של הקהלה בבגדאד: יצחק כדורי **"ארי הלב ומתראה כשועל"**. מה הפרוש? יש פיוט ארוך שכתב ר' יוסף האזובי (פו דורו של הרשב"א) וקרא לו **"קצרת כסף"**, ושם כתוב התאור הזה, המשורר הזה ר' יוסף האזובי כתב על עצמו: **"ארי הלב ומתראה כשועל"**, ולי בשיר ודוע גבירה, והפנה שהלב שלי כמו אריה אבל אני נראה עני ור' לב כמו שועל, ויש לי בשיר ודוע עם גבירה. ואותו דבר כתבו על הרב יצחק כדורי. הוא היה לו כח מיוחד בפתקת בצדקת שלו, ולפעמים היה עושה תעניות וזדומה. והיה בעל ארץ אפים מיוחד במינו. אומרים פעם אחת היה כותב קמע שצריך שיהיה ותעניות וכו', והיה מתענה, ואשתו קראה לו: יצחק, בא תאכל, הכנתי לך ארוחה. והוא לא ענה לה, כי הוא היה באמצע כתיבת קמע. התקברה ואמר לו: יצחק, אתה לא שומע? והזיזה לו את השלחן, ונשפך הדיו על הקמע, וכל מה שעשה הלך בתהו, והרב אמר: היא יודעת מה שהיא עושה, כנראה הבינה שהקמע שלי יש בו קצת קטרוג, ולכן אני אעשה עוד פעם. וחי. החייה הזה נותן לאדם כח לעמוד נגד כל הבעיות שבעולם. הוא היה מיוחד מאוד.

השיר הזה [הנזכר למעלה "קצרת הכסף"] נדפס בספר נפלאים מעשי' של רבנו יוסף חיים בדפוס ירושלים, ויש לי צלום ממנו. ושם (בראש הספר) הדפסו את כל השיר ויש בו 130 בתים, וקרא לו "קצרת כסף", כי כתוב בפסוק: "קצרת כסף אחת שלשים ומאה משקלה" (במדבר י"ג), וגם בזה יש שלושים ומאה בתים. והוא שיר מתק מדבש, ויש בו עצות לבן שלו שמואל: **"בני שורה, וקח היום תשורה, ושי מאבך בך נפשו כשורה"**. בני שורה - תראה, תסתכל, וקח היום מתנה ותשורה. ושי מאבך - מתנה מאבא, שנפשו בך כשורה. ואחר כך כתב שיר ארוך מאוד, ואומר לו שם על כמה דברים באמונה, **"ורב אלפס הדר שכלו תחפש, ומי הרביץ כמותו דת ותורה"**, רב אלפס [הרי"ף], תחפש את השכל שלו. תעני בו טוב, מי יש לנו שהרביץ בספרד כמוהו דת ותורה? אחר כך כותב: **"ומשה אחרי איש האלקים, לספרי ספרי אין ספירה"**, משה אחרי - זה הרמב"ם, והספרים שלו כמו ספרים אין להם מספר. (גליון 195 אותיות י"ב ו"ג והערה 28).

"חכם הרזים"

יש שתי אפשרויות לברך ברפת **"חכם הרזים"**. הראשונה זה על ששים רבוא [שש מאות אלה איש]. אם היו ששים רבוא במקום אחד, אפשר לברך עליהם. וכל זה אם אדם יכול לראות את כלם ביחד, אם לא, הוא צריך לעלות למעלה ולראות אותם. געלה על הר, או על גג, או על מקום גבוה, יראה את כלם ויברך עליהם. אבל אם הם נמצאים בכמה רחובות ואי אפשר לראות אותם ביחד, אי אפשר לברך. כתוב (בשולחן ערוך סי' רכ"ד ס"ה) שצריך לראותם יחד. ויש עוד ברכה על חכם גדול (שהיא למעלה מברכת ברוך ששלח), והיא ברפת **"חכם הרזים"**. והטור אומר (שם) שאין לנו חכם כזה בדרגה ולכן השמיט את הברכה הזו. אבל ברפת **"ברוך ששלח מתקמתו ליראי"** (על חכמי ישראל), הביא אותה (וכן פסק מרן שם סי' יו), **ומספר על החכם סופר** שרצה לברך על רבי משלם אגרא, ויש בזה שתי גרסאות. בגרסה הידועה כתוב שהוא רצה לברך עליו **"ברוך ששלח"** והיה לו ספק, אז אמר לו: כבוד הרב, כתוב בגמרא (ברכות דף י"ח ע"א) שמי שראה חכם גדול מברך עליו **"ברוך ששלח"**, ולמה הרמב"ם השמיט את הדין הזה? [כלומר שהרמב"ם לא הביא ברכה זו בספרו], ובינתיים הוא קרא את לשון הגמרא **"ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם"**... [וכך אמר את הברכה וכו' על רבי משלם], והוא שואל: למה הרמב"ם השמיט? אבל מרן הרב עובדיה זצ"ל העיר (ש"ת יח"ד ח"ד סי' ט"ז בהערה) שהרמב"ם לא השמיט, אלא הוא כתב אותה (פ"י מהלכות ברכות ה"א). אבל אולי הספיר לא נכון, הוא רצה לברך עליו ברפת **"חכם הרזים"**. אז הוא אמר לו בגמרא (ברכות שם ע"ב) כתוב **"ברוך וכו' חכם הרזים"**, ולמה הרמב"ם השמיט אותה? וככה הוא הרזים לברך עליו בדרך אגב, [ואפרי"ו] [ואפרי"ו נמטיה] שפספר ונצד יעקב גרינאנדל (במהדו"ח עמ' תשל"ז) מבאר שברך החכם סופר מתוך הגמרא ברפת **"חכם הרזים"**. אבל זה לא פשוט לקרא מהגמרא ברכה בשם ומלכות - **"ברוך אתה ה'"** - מצאו בתשובת הגאונים (אוצר הגאונים ברכות סי' ש"ב) שאם יש בגמרא ברכה שלמה, אסור לקרא אותה כמות שהיא [בשם ומלכות]. (וראה ביח"ד שם), (גליון 399 אות א').

חידה

קטן בסוף קטן

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.

בתיר תכלית, מצוות ציצית בשלמות!

הגאון רבי ישראל בעלסקי זצ"ל ראש ישיבת חזרה ודעת

ידעו כי סגנון לבוש הארון על ציצי תכלית, דא ודאי מוקד התכלית והחלוקה וכל המסמך, וצבירי עניו מוחל תד כלל בסדר ראש, ... ונכראה יש גם מה למצוא על דברים אלו למעשה, ולכל המשותף לא ללבוש על אלה שחולצו לחיים ותכלית וצבירי, כי לא לחיים וחזקו בזה למעשה, כי ודברים נכונים, ודל לחיים בזה

עוד אין לך תכלית? מקצת ארץ חיים וקפ"א פסוק

ק"א חיים - ק"א חיים

0799-1000-65

וזכרתם